

SZAKMAI ÉLETRAJZ

Krahulcsán Zsolt

Születés helye, ideje

Veszprém, 1971

Középiskola

1986–1990 Petőfi Sándor Gimnázium és Egészségügyi Szakközépiskola, Pápa

Egyetem

1992–1997 Kossuth Lajos Tudományegyetem (KLTE) BTK, Debrecen
történelem – politológia – tanár szak, nappali tagozat

Doktori iskola

2002–2005 Debreceni Egyetem, Történelmi és Néprajzi Doktori Iskola
Posztgraduális képzés, történelmi doktori program, Debrecen
A PhD-disszertáció véde: 2011. június 24.

Tudományos fokozat

2011 PhD történelemtudomány
(A politikai rendőrség pártirányításának szabályozása, 1956–1962)

Munkahely, beosztás

2003 – Állambiztonsági Szolgálatok Történelmi Levéltára, Tudományos Főosztály, Elemző Osztály, tudományos kutató
2000–2003 Történelmi Hivatal, Elemző és Dokumentációs Főosztály, Elemző Osztály, kutató
1999–1999 Történelmi Hivatal, Iratfeldolgozó és Adatszolgáltató Főosztály, Iratfeldolgozó Osztály, levéltáros
1998–1999 Magyar Országos Levéltár, Gazdasági Kormányzások Osztálya, iparügyi és gépipari referencia, segédlevéltáros
1997–1998 Magyar Országos Levéltár, Politikai Kormányzások Osztálya, hadikárpótlás, minisztertanácsi referencia, segédlevéltáros

Nyelvtudás

német – államilag elismert komplex (C-típus) középfok
angol – alacsony

Kutatási terület

A második világháború utáni államvédelmi/állambiztonsági szervek intézménytörténete, szervezeti átalakulásai. Az MSZMP és a politikai rendőrség kapcsolata, a Kádár-korszak pártirányítási mechanizmusainak szabályozástörténete, különös tekintettel az állambiztonsági szervek formális és informális pártirányítására.

Tudományos, közéleti tevékenység, fontosabb megbízások

2012 – a Magyar Történelmi Társulat tagja

2012 – a Magyar Tudományos Akadémia köztestületi tagja

2012 – a Magyar Levéltáros Egyesület tagja

2011 – a *Betekintő* főszerkesztője

2007–2010 a *Betekintő* alapító szerkesztője

2000–2004 a Magyar Levéltáros Egyesület tagja

Kitüntetések, szakmai díjak

1997. április 29. A KLTE BTK (Debrecen) különdíja a XXIII. Országos Tudományos Diákköri Konferencián (Miskolc) nyújtott teljesítményért. A pályamű címe: Zsidó identitástudat és emancipáció kölcsönviszonya Lőw Lipót gondolkodásában.

Kutatói ösztöndíjak, támogatások

2012 – A Nemzeti Kulturális Alap Szépirodalmi és Ismeretterjesztés Kollégiuma alkotói támogatása a PÁRT/ÁLLAM/BIZTONSÁG. Az MSZMP és a politikai rendőrség a Kádár-korszakban című ismeretterjesztő kötet elkészítésére.

2008 – A Nemzeti Kulturális Alap Levéltári Szakmai Kollégium támogatása a

Dokumentumok a magyar politikai rendőrség történetéből (1946–1948) c. forráskiadvány előkészítésére.

2008 – A Nemzeti Kulturális Alap Levéltári Szakmai Kollégium támogatása Dokumentumok a magyar politikai rendőrség történetéből (1945–1946). c. forráskiadvány közzétételére.

2006 – A Nemzeti Kulturális Alap Levéltári Szakmai Kollégium támogatása A magyar politikai rendőrség szervezettörténete 1945–1946. c. forráskiadvány előkészítésére.

Kiállítás szervezés

2006. október 20. – december 1. Fényképek 1956. Debrecen, Debreceni Egyetem Kossuth Lajos Gyakorló Gimnáziuma

2006. október 20. – december 4. Élünk! Okt. 23. Ifjúság – Forradalom – Megtorlás. Leányfalu, Faluház és Könyvtár

2006. október 6. – október 12. Élünk! Okt. 23. Ifjúság – Forradalom – Megtorlás. Debrecen, Debreceni Egyetem

2006. szeptember 8. – október 8. Címeres forradalom. Budapest, Kiscelli Múzeum

2006. május 29. – június 30. Élünk! Okt. 23. Ifjúság – Forradalom – Megtorlás. Budapest, ÁBTL

Konferenciákon tartott tudományos előadások

2014. május 28. *A berni követ. Egy tűzpárbaj adaptációja a dokumentumokban és a filmvászonon.* Az erőszak emlékezete. Személyek, intézmények, módszerek a 20. század második felében. (Műhelykonferencia. HM HIM)

2014. március 13. *“A kommunistákat védeni kell a banditákkal szemben...”*

A pártfunkcionáriusok elleni állambiztonsági szabályozása a Kádár-korszakban (Történelmi Kávéház. Beszélgetések a Történelmi Levéltárban. ÁBTL)

2011. május 20. *A 20. századi történelmi források internetes publikálási gyakorlata.* (V. Információs Társadalom Kerekasztal. Debrecen. Debreceni Egyetem.)

2011. május 12. *A politikai rendőrség pártirányításának szabályozása, 1956–1962.* (Történelmi Kávéház. Beszélgetések a Történelmi Levéltárban. ÁBTL)

2010. november 25–26. *PÁRT/ÁLLAM/BIZTONSÁG. A politikai rendőrség pártirányítása, 1956–1962.* (Politika és emlékezet. Változó politikai szerepek a polgárosodó Magyarországon. Tudományos konferencia a 65 éves Veliky János tiszteletére, Debrecen, a Debreceni Akadémiai Bizottság Székháza)

2008. november 28. *Előadás a Kenedi-bizottság iratfeltáró munkájáról.* (Jelentés a Jelentésről. Gyorskonferencia a Kenedi-bizottság jelentéséről. OSA Archívum) www.rev.hu/rev/hangok/gyorskonferencia_2008/krahulcsan.wma

1997. március 25–27. *Zsidó identitástudat és emancipáció kölcsönviszonya Lőw Lipót gondolkodásában.* (XXIII. Országos Tudományos Diákköri Konferencia (OTDK) Humán Tudományi Szekció, Miskolc)

Publikációk

Önálló kötetek

Hatalom/át/mentés. Az MSZMP és az állambiztonság a rendszerváltás évében. Budapest, Hamvas Béla Kulturakutató Intézet, 2014.

A párt belügye. A politikai rendőrség és az MSZMP a korai Kádár-korszakban, 1956–1962. Budapest, ÁBTL–L'Harmattan, 2013.

Könyv, monográfia szerkesztése

Titkos történetek. Válogatás a Betekintő folyóirat első öt évfolyamából. Szerkesztette: Cseh Gergő Bendegúz, Krahulcsán Zsolt, Müller Rolf, Takács Tibor. Budapest, ÁBTL–L'Harmattan, 2013.

A politikai rendészeti osztályok 1945–1946. (Dokumentumok a magyar politikai rendőrség történetéből 1). Szerkesztette, a bevezető tanulmányt és a jegyzeteket írta Krahulcsán Zsolt, Müller Rolf. Főszerkesztő: Gyarmati György. Budapest, Állambiztonsági Szolgálatok Történelmi Levéltára – L'Harmattan Kiadó, 2009.

Állambiztonság és olimpia, 1956–1988. Szerkesztette Krahulcsán Zsolt, Müller Rolf, Takács Tibor. Budapest, Állambiztonsági Szolgálatok Történelmi Levéltára – L'Harmattan Kiadó, 2008.

Zárt, bizalmas, számozott II. Irodalom-, sajtó- és tájékoztatáspolitikai, 1962–1979. Dokumentumok. Írta és szerkesztette Cseh Gergő Bendegúz, Krahulcsán Zsolt, Müller Rolf, Pór Edit. Budapest, Osiris Kiadó, 2004.

Könyvrészlet, fejezet

Európai Kulturális Fórum és ellenfórum. Budapest, 1985. A dokumentumokat válogatta, a bevezetőt, a jegyzeteket írta Müller Rolf. Az annotált névmutatót, valamint a rövidítésjegyzéket összeállította Krahulcsán Zsolt. 280–297. Állambiztonsági Szolgálatok Történelmi Levéltára, Budapest, 2005.

Kultúrharc – Hidegháborús diáktalálkozó Bécsben. In Száz rejtély a magyar kommunizmus történetéből. Főszerkesztő: Halmos Ferenc. Budapest, Gesta Könyvkiadó, 2004. 150–151.

A szerv izgatása – Bródy János rendőrségi ügye. In Száz rejtély a magyar kommunizmus történetéből. Főszerkesztő: Halmos Ferenc. Budapest, Gesta Könyvkiadó, 2004. 184–185.

Rajk László butikja – Szamizdat a nyolcvanas években. In Száz rejtély a magyar kommunizmus történetéből. Főszerkesztő: Halmos Ferenc. Budapest, Gesta Könyvkiadó, 2004. 190–191.

Tanulmányok, közlemények önálló kiadványokban

Egy ipari kém az állambiztonság hálójában. Aradi István ügye, 1959–1960. In Titkos történetek. Válogatás a Betekintő folyóirat első öt évfolyamából. Szerkesztette: Cseh Gergő Bendegúz, Krahlucsán Zsolt, Müller Rolf, Takács Tibor. Budapest, ÁBTL–L'Harmattan, 2013. (257–296.)

A BM KEOKH és Útlevel Osztály. In A megtorlás szervezete. A politikai rendőrség újjászervezése és működése, 1956–1962. Szerkesztette: Cseh Gergő Bendegúz, Okváth Imre. Budapest, ÁBTL–L'Harmattan, 2013. (349–379.)

Pártszervezetek a politikai rendőrségen, 1956–1962. In A megtorlás szervezete. A politikai rendőrség újjászervezése és működése, 1956–1962. Szerkesztette: Cseh Gergő Bendegúz, Okváth Imre. Budapest, ÁBTL–L'Harmattan, 2013. (527–543.)

Párt/állam/biztonság. A politikai rendőrség formális pártirányítása a korai Kádár-korszakban (1956–1962). In A Nagy Testvér szatócsboltja. Tanulmányok a magyar titkosszolgálatok 1945 utáni történetéből. Szerkesztette Gyarmati György és Palasik Mária. Budapest, Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára – L'Harmattan Kiadó, 2012. 211–226.

A területi pártbizottságok szerepe a politikai rendőrség pártirányításában, 1954–1959. In Megérett történelem. Tanulmányok a hatvanéves Gyarmati György tiszteletére. Szerkesztette Baráth Magdolna, Bánkuti Gábor és Rainer M. János. Budapest, L'Harmattan Kiadó, 2011. 43–55.

A magyar politikai rendőrség, 1944. december – 1946. október. Társszerző: Müller Rolf. In A politikai rendészeti osztályok 1945–1946. (Dokumentumok a magyar politikai rendőrség történetéből 1.) Szerkesztette Krahlucsán Zsolt, Müller Rolf. Budapest, Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára – L'Harmattan Kiadó, 2009. 9–62.

Állambiztonság és olimpia. Társszerzők: Müller Rolf, Takács Tibor. In Állambiztonság és olimpia, 1956–1988. Szerkesztette Krahlucsán Zsolt, Müller Rolf, Takács Tibor. Budapest, Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára – L'Harmattan Kiadó, 2008. 7–30.

A belső elhárítás és célszemélyei, 1980–1990. In Trezor 3. Az átmenet évkönyve. Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára Évkönyve, 2003, Budapest, ÁBTL, 2004. 199–216.

Hivatali- és pártapparátus, irodalom, 1962–1979. Társszerző: Müller Rolf. In Zárt, bizalmas, számozott II. Irodalom, sajtó- és tájékoztatáspolitikai, 1962–1979. Dokumentumok. Írta és szerkesztette Cseh Gergő Bendegúz, Krahlucsán Zsolt, Müller Rolf, Pór Edit. Budapest, Osiris Kiadó, 2004. 19–29.

Tanulmányok, közlemények folyóiratokban

Az erőszak emlékezete. Beszámoló a Hadtörténeti Intézet és Múzeumban 2014. május 28-án tartott műhelykonferenciáról. Betekintő, 2014/2. http://www.betekinto.hu/2014_2_krahlucsan
Biszku Béla és a „kommunisták Bibliája”. A „politikai nevelőmunka” a Belügyminisztériumban a forradalom leverését követő időszakban (1956–1959). Kommentár, 2012/6. 80–87.

Ügynökkérdés a tudományos történetírásban. Beszámoló a Történeti Levéltárban tartott kerekasztal-beszélgetésről. Betekintő, 2012/2. http://www.betekinto.hu/2012_2_krahlucsan

A BM KEOKH és Útlevel Osztály szervezettörténete, 1956–1962. Betekintő, 2011/4. http://www.betekinto.hu/2011_4_krahlucsan

A politikai rendőrség pártszervezeteinek állambiztonsági tevékenysége a korai Kádár-korszakban. Betekintő, 2010/4. http://www.betekinto.hu/2010_4_krahlucsan

Pártszervezetek a politikai rendőrségen, 1956–1962. Betekintő, 2010/3. http://www.betekinto.hu/2010_3_krahlucsan

A be- és kiutazások állambiztonsági és pártellenőrzése (1965–1970). Betekintő, 2010/2. http://www.betekinto.hu/2010_2_krahlucsan

A be- és kiutazások állambiztonsági és pártellenőrzése (1956–1964). Betekintő, 2010/1. http://www.betekinto.hu/2010_1_krahuicsan
A magyar politikai rendőrség és a szocialista országok állambiztonsági szervei közötti kapcsolatok szabályozása (1956–1989). Levéltári Szemle, 2009/3. 3–19.
A politikai rendőrség pártellenőrzése (1954–1958). Századok, 2006/5. 1123–1148.

Forrásközlések

A politikai rendőrség pártszervezeteinek szerepe a büntetőpolitika érvényesítésében, 1959–1960. Betekintő, 2011/2. http://www.betekinto.hu/2011_2_krahuicsan
Egy ipari kém az állambiztonság hálójában. Aradi István ügye (1959–1960). Betekintő, 2008/4. http://www.betekinto.hu/2008_4_krahuicsan
A nemzetközi kapcsolatok állambiztonsági szabályozása (1961–1965). Betekintő, 2008/2. http://www.betekinto.hu/2008_2_krahuicsan
KGB és a III. Főcsoportfőnökség: egy kapcsolat vége... (?) A szovjet–magyar állambiztonsági együttműködés szabályozása 1989-ben. Betekintő, 2007/4. http://www.betekinto.hu/2007_4_krahuicsan
A Bokor-ügy. A szegedi külterületi rendőrség vezetőjének letartóztatása 1945 áprilisában. Betekintő, 2007/3. http://www.betekinto.hu/2007_3_krahuicsan
MUK és HUKUK. A politikai rendőrség és az 1957. tavaszi „provokációk”. Betekintő, 2007/2. http://www.betekinto.hu/2007_2_krahuicsan
„A mi figyelmeztetésünk egy kicsit radikális volt...” A berni magyar követség elleni támadás, 1958. augusztus 16. Betekintő, 2007/1. http://www.betekinto.hu/2007_1_krahuicsan
A hazai szamizdat „hőskora”. A Galamb utcai butik. In Trezor 2. A Történeti Hivatal Évkönyve, 2000–2001, Budapest, Történeti Hivatal, 2002. 303–359.
„Ellenséges, ellenzéki csoportosulás”. Dokumentumok a Galamb utcai butikról. Beszélő, 2001/12. 74–85.

Magyarországon megjelent idegen nyelvű tanulmány

PARTY/STATE/SECURITY. Formal party direction of the Secret Police in the early Kádár era (1956–1962) In Big Brothers Miserable Little Grocery Store. Studies on the History of the Hungarian Secret Services after World War II. Edited by György Gyarmati and Mária Palasik. Budapest, Historical Archives of the Hungarian State Security – L’ Harmattan, 2012. 211–226.

Népszerűsítő cikk

A másképp gondolkodók – állambiztonsági szemszögből. Társszerző: Müller Rolf. Rubicon, 2002/6–7. 74–78.

Recenziók

A harmadik nyelv (Takács Tibor: Besúgók a besúgásról. Ügynök visszaemlékezések a Kádár-korszakból. Budapest, L’Harmattan, 2013.) Kommentár, 2013/6. sz.
„Népfrontos kiegyezés” (Tabajdi Gábor: Kiegyezés Kádárral. „Szövetségi politika”, 1956–1963. Budapest, Jaffa Kiadó, 2013.) Betekintő, 2013/4. sz. http://www.betekinto.hu/2013_4_krahuicsan
Ellenkormányzás. Kádár János első kormányának jegyzőkönyvei, 1956. november 7.–1958. január 25. (Szerkesztette, a jegyzeteket és a bevezető tanulmányt írta Baráth Magdolna.) Múltunk, 2010/4. 198–205.
A Műegyetemisták odüsszeiája, 1944–1946. (Palasik Mária) Levéltári Szemle, 2007/2. 86–88.
Forradalom előtt – szabadságharc után. (ÁVH – Politika – 1956. Politikai helyzet és az állambiztonsági szervek Magyarországon, 1956. Szerkesztette Okváth Imre) Hitel, 2007. október. 125–128.

A forradalom és szabadságharc fényképei. (Müller Rolf – Sümei György: Fényképek, 1956) Hitel, 2006. október. 189–192.

A snagovi foglyok. Nagy Imre és társai Romániában. Iratok. (Szerkesztette Baráth Magdolna – Sipos Levente) Levéltári Szemle, 2006/3. 78–81.

Egyéb szakmai tevékenység

2008. augusztus 4. M1 – Este (Felvételről: az Állambiztonság és olimpia c. kötettel kapcsolatos interjú.)

2008. augusztus 5. Klub Rádió (Telefon interjú: az Állambiztonság és olimpia c. kötet bemutatása.)

2008. augusztus 7. 21.30. Duna TV – Közbeszéd (Az Állambiztonság és olimpia c. kötettel kapcsolatos beszélgetés Müller Rolffal közösen.)

2008. augusztus 7. Népszava (Telefon interjú: az Állambiztonság és olimpia c. kötet bemutatása.)

2006. június 11. Ifjúság, forradalom, megtorlás. Zászkaliczky Zsuzsa beszélgetése Müller Rolf és Krahulcsán Zsolt történészekkel. Evangélikus Élet, 7.

Elérhetőség

krahulcsanzs@abtl.hu

zsolt.krahulcsan@gmail.com

2014. december